

## **A Comparative Study of Reading Literacy in PIRLS Exam Between Iran and Singapore, the Russian Federation, and Hong Kong**

**Akram Hamidi Nasrabad\***

*Ph.D. in Curriculum Planning, Farhangian University, Tehran, Iran*

(Received: June 9, 2023; Accepted: July 7, 2023)

### **Abstract**

This study aimed to make a comparison between Iran and a group of countries including Singapore, the Russian Federation, and Hong Kong in terms of the reading literacy in the PIRLS (2016) examination. The theoretical model adopted for analysis was Bereday's (1964) model containing four stages of description, interpretation, juxtaposition, and comparison. The data collection tool included multiple checklists containing components related to contextual learning environments of reading, key factors related to schools, as well as the results of the PIRLS exams, organized into 14 general items. The results of data analysis indicated that Singapore, the Russian Federation, and Hong Kong were successful due to a decentralized educational structure, attention to the mother tongue, sufficient instructional materials and financial resources, access to technology and educational media, early identification and support for students with reading difficulties, teacher training and professional development, emphasis on quality preschool education, cooperation and collaboration among organizations to promote reading, appropriate class sizes, consideration of reading instruction time, implementation of innovative plans in reading literacy etc. However, Iran had not sufficiently addressed these aspects, leading to weak performance in the PIRLS exams. Therefore, based on the results, practical recommendations are provided to address these weaknesses.

**Keywords:** Comparative study, Hong Kong, Iran, Literacy, PIRLS exam, Singapore, The Russian Federation.

---

\* **Corresponding Author, Email:** Ak.hamidi12@gmail.com

## مقایسه تطبیقی وضعیت سواد خواندن در آزمون پرلز بین کشورهای ایران، سنگاپور، فدراسیون روسیه و هنگ کنگ چین

اکرم حمیدی نصرآباد\*

دکتری برنامه ریزی درسی، مدرس دانشگاه فرهنگیان و آموزگار ابتدایی، تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۱۹؛ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۱۶)

### چکیده

هدف پژوهش حاضر مقایسه تطبیقی وضعیت سواد خواندن در آزمون پرلز ۲۰۱۶ ایران با کشورهای سنگاپور، فدراسیون روسیه و هنگ کنگ چین و ارائه راهکارهای پیشنهادی بود. روش بررسی به کمک الگوی بردی دارای مراحل توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه است. ابزار جمع‌آوری داده‌ها، چک‌لیست‌های متعدد به تفکیک عناصر مربوط به بافت‌ها و زمینه‌های یادگیری خواندن و عوامل اصلی مربوط به مدرسه و نتایج پرلز است که در قالب ۱۴ مورد کلی تنظیم شد. نتایج تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد وجه تشابه و عامل موفقیت سه کشور سنگاپور، فدراسیون روسیه و هنگ کنگ چین، داشتن ساختار آموزشی غیر متمرکز، توجه به زبان مادری، مواد آموزشی و مالی کافی، دسترسی به فناوری و رسانه‌های آموزشی، تشخیص و پشتیبانی زودهنگام دانش‌آموزان دارای اختلالات خواندن، آموزش و توسعه حرفه‌ای معلمان، توجه به کیفیت آموزش در دوره پیش‌دبستانی، همکاری و مشارکت کلیه ارگان‌های مسئول در تقویت فرهنگ کتابخوانی، تعداد مناسب دانش‌آموزان در کلاس، در نظر گرفتن زمان آموزش خواندن و اجرای طرح‌های ابتکاری در حوزه سواد خواندن و غیره بود، ولی در مقابل، ایران به این موارد توجه کافی نداشته است و منتج به نتایج ضعیف در آزمون پرلز شده است. بنابراین، در پایان، براساس نتایج پیشنهادهای کاربردی به منظور رفع نقاط ضعف ارائه شد.

**واژگان کلیدی:** آزمون پرلز، ایران، سنگاپور، سواد خواندن، فدراسیون روسیه، مطالعه تطبیقی، هنگ کنگ چین،

## مقدمه

در دنیای امروز خواندن مهارتی ضروری و اساسی است. خواندن عملی است که با تفکر سروکار دارد و موجبات پرورش و به کار انداختن تمام قوای فکری و اخلاقی، مانند قوای تمیز، استدلال، تعمیم، تجرید، حکم و قضاوت می‌شود. اگر خواندن با درک معنا همراه باشد، موجبات پرورش شخصیت، کسب اطلاعات سودمند، برقراری رابطه‌ی حسنه با دیگران، لذت روحی و نشاط خاطر را فراهم می‌آورد (استادی، ۱۳۹۵). انجمن بین‌المللی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی<sup>۱</sup>، بیش از ۵۰ سال است که با هدف درک عمیق آثار سیاست‌گذاری توسط نظام‌های آموزشی مختلف به ارزیابی سواد خواندن و عوامل مرتبط با آن پرداخته است. در پی مطالعه‌ی سواد خواندن که در سال ۱۹۹۱ انجام شد، انجمن بین‌المللی ارزشیابی پیشرفت تحصیلی در نام‌گذاری این مطالعه برای بیان مفهوم کلی مهارت خواندن، از تلفیق دو اصطلاح «خواندن» و «سواد» استفاده کرد - مفهومی که دربرگیرنده توانایی ارائه و بازتاب موضوع مورد مطالعه و استفاده از آن برای دستیابی به اهداف فردی و اجتماعی است. از آنجا که اصطلاح «سواد خواندن» هم به معنای خواندن و هم به عنوان موضوع مورد ارزیابی این مطالعه است، در نام‌گذاری پرلز<sup>۲</sup> از آن استفاده شده است. این مطالعه که اولین بار در سال ۲۰۰۱ معرفی شد، با هدف سنجش پیشرفت سواد خواندن دانش‌آموزان پایه‌ی چهارم است که هر پنج سال یکبار اجرا می‌شود. پایه‌ی چهارم زمانی مهم در رشد دانش‌آموزان است. عموماً تا این زمان، دانش‌آموزان چگونه خواندن و مطالعه کردن را یاد گرفته‌اند و در این زمان از خواندن برای یادگرفتن استفاده می‌کنند (کبیری، کریمی و بخشعلی‌زاده، ۱۳۹۶).

آزمون پرلز چارچوب سنجش خود را در سه بعد اهداف خواندن، فرایند درک مطلب، رفتار خواندن و نگرش به خواندن در نظر می‌گیرد. در مطالعه‌ی پرلز برای هدف خواندن، دو هدف خواندن برای لذت بردن (یعنی خواندن برای کسب تجربه‌ی ادبی) و خواندن برای یادگیری (یعنی خواندن برای دریافت اطلاعات) را مطرح می‌کند و برای درک مطلب نیز چهار فرایند بازیابی اطلاعاتی که مستقیماً در متن بیان شده، استنباط و نتیجه‌گیری مستقیم، تفسیر و تلفیق اطلاعات و ایده‌ها و ارزیابی نقادانه

1. International Association for the Evaluation Achievement

2. PIRLS (Progress in International Reading Literacy Study)

محتوا و عناصر متن توجه دارد و رفتار خواندن و نگرش به خواندن را نیز از طریق پرسشنامه دانش‌آموز، معلم، اولیای دانش‌آموز و مدیر مدرسه گردآوری می‌کند (تقیان و همکاران، ۱۳۹۷). طبق نتایج منتشرشده مطالعات بین‌المللی پرلز، جمهوری اسلامی ایران در مطالعه پولز (۲۰۱۶) با رتبه ۴۵ با نقطه وسط ۵۰۰ در بین ۵۰ نظام آموزشی را کسب کرده است، که علل این نتایج ممکن است برنامه‌ریزی درسی و شیوه‌های تدریس ناکارآمد در مدارس ایران باشد (صالحی، نیازآذری و معتمدی تلاوکی، ۱۳۸۸).

مبارک قمصری (۱۳۹۵) در تحقیق خود بیان می‌کند که وجود سیستم آموزشی متمرکز و برنامه‌های آموزشی یکسان و نادیده‌گرفتن نیازها و تفاوت‌های فردی زمینه‌ساز ضعف فراگیران در آزمون‌های بین‌المللی در قیاس با سایر کشورهاست و معتقد است که تحولات اخیر صرفاً جنبه فیزیکی داشته است، تا جنبه محتوایی و صرفاً تغییرات در ساختار کتب درسی اتفاق افتاده است و تغییر در محتوای کتب درسی صورت نگرفته است. سلسبیلی (۱۳۸۹) نیز در تحقیق خود نشان داد محتوای کتاب‌های درسی «بخوانیم و بنویسیم» سال‌های اول تا پنجم ابتدایی، سازماندهی خطی و از پیش تعیین شده دارد. دانای طوسی (۱۳۹۲) نیز اظهار می‌دارد در چارچوب راهنمای برنامه درسی زبان فارسی برای دوره ابتدایی، آموزش مهارت خواندن به صورتی متناسب با بافت موقعیت آموزش داده نمی‌شود و آموزش آن به صورت انتقادی مد نظر قرار نگرفته است و راهکار عملی آموزش آن نیز ارائه نشده است. بنابراین، با توجه به نتایج ضعیف دانش‌آموزان ایرانی در آزمون بین‌المللی پرلز و نتایج هشداردهنده تحقیقات داخلی انجام‌شده و با در نظر گرفتن بند ۴ - ۵ سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش ایران که لازمه ایجاد تحول در نظام برنامه‌ریزی آموزشی و درسی باید شناسایی نقاط قوت و ضعف و پرورش استعدادها و خلاقیت دانش‌آموزان باشد و یکی از شیوه‌های شناسایی نقاط قوت و ضعف، استفاده از رویکردهای تطبیقی و مقایسه‌ای است که در قالب مطالعات تطبیقی صورت می‌گیرد. تجربه جهانی نیز در سده‌های اخیر نشان می‌دهد ملت‌های فهیم در پی درس‌آموزی از دیگران، برای رهایی سریع از مدارهای توسعه‌نیافتگی‌اند. در واقع، چالش‌های بشری معمولاً جهانی و میان‌ملت‌ها مشترک‌اند، بنابراین، در بسیاری مواقع می‌توان از راه

حل‌های مشترک سود جست و نظام آموزشی نیز در پیروی از این قاعده مستثنی نیست ( معدن‌دار آرانی، ۱۳۹۵). بررسی تاریخ تحول نظام‌های آموزشی جهان نیز نشان می‌دهد که بیشتر کشورهای پیشرو از مطالعات و پژوهش‌های تطبیقی در زمینه آموزش و پرورش خود بهره گرفته‌اند، در حالی که ایران برعکس روند جهانی کمتر به مطالعات تطبیقی توجه کرده است و علیرغم اهمیت موضوع عنوان شده مطالعات اندکی در خصوص سواد خواندن و علل ضعف عملکرد دانش‌آموزان ایرانی با سایر ممالک انجام شده است (مکارم و همکاران، ۱۳۹۶، برزو و همکاران، ۱۳۹۵).

بنابراین، هدف پژوهش حاضر ارائه چشم‌اندازی از اقدامات و برنامه‌های آموزشی توسعه سواد خواندن در کشورهای تراز اول (سنگاپور، فدراسیون روسیه، هنگ‌کنگ چین) در آزمون بین‌المللی پرلز ۲۰۱۶ است تا مشخص شود وضعیت موجود ایران و کشورهای تراز اول در حوزه سواد خواندن چگونه بوده است؟ و اینکه آن‌ها چه اقداماتی انجام داده‌اند که منجر به پیشرفت آن‌ها شده است؟ تا از این طریق برنامه‌ریزان درسی و کلیه ذی‌نفعان آموزشی در حوزه سواد خواندن به بخش اطلاعات مربوط به این کشورها دست یابند و از تجربیات آن‌ها بهره‌مند شوند.

### روش‌شناسی پژوهش

پژوهش حاضر پژوهشی کاربردی به شیوه توصیفی تطبیقی است که با استفاده از روش جرج اف بردی انجام شد. این روش از چهار مرحله توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه تشکیل شده است (خراشادی‌زاده و کریمی مونی، ۱۳۹۶). برای دستیابی به اطلاعات مورد نیاز در این پژوهش دانشنامه منتشرشده پرلز ۲۰۱۶ موجود در پایگاه اینترنتی آزمون پرلز به عنوان منبع اصلی و جست‌وجوی الکترونیکی با استفاده از داده پایگاه‌های فارسی و انگلیسی مرتبط مورد استفاده قرار گرفت و در ادامه، داده‌های گردآوری‌شده، طبقه‌بندی و به صورت جداگانه برای هر یک از عناصر تأثیرگذار بر سواد خواندن ارائه و مقایسه شد.

### یافته‌های پژوهش

یافته‌های پژوهش براساس مدل بردی به شرح زیر است:

## مرحله ۱. توصیف

سؤال اول: وضعیت موجود ایران در حوزه سواد خواندن چگونه است؟

همزمان با برگزاری هر دوره بین المللی آزمون پرلز، دانشنامه‌ای<sup>۱</sup> نیز در پایگاه اینترنتی آزمون پرلز منتشر می‌شود که در آن هر کشور شرکت کننده به معرفی سیستم آموزشی، ساختار، سیاست‌ها و برنامه‌های اجرا شده خود می‌پردازند. این دانشنامه اطلاعات جامعی از کلیه کشورهای شرکت کننده دارد که از طریق بررسی آن می‌توان متوجه شد که کشورهای موفق چه کرده‌اند و ویژگی‌های نظام آموزشی آن‌ها چگونه بوده است؟ بنابراین، منبع اصلی توصیف وضعیت موجود هر کشور در تحقیق حاضر، اطلاعات درج شده در دانشنامه سال ۲۰۱۶ است (مولیس<sup>۲</sup> و همکاران، ۲۰۱۷)، که در قالب جداول زیر به تفکیک ارائه شد.

جدول ۱. وضعیت بیان شده ایران در دانشنامه منتشر شده پرلز ۲۰۱۶

| وضعیت ایران                      |  |
|----------------------------------|--|
| مبنای قانونی                     | بر اساس ماده ۱۵ قانون اساسی، زبان رسمی ایران فارسی است، ولی استفاده از زبان‌های منطقه‌ای و قبیله‌ای در مطبوعات و رسانه‌های جمعی و همچنین، برای آموزش ادبیات در مدارس مجاز به استفاده است.  |
| جمعیت کل و درصد وضعیت زبان مادری | ۸۰ میلیون جمعیت طبق آخرین سرشماری<br>۸۷ درصد باسواد بین ۱۵ سال به بالا<br>پارسیان (۵۳ درصد)، آذربایجانی‌ها (۱۶ درصد)، کردها (۱۰ درصد)، لرها (۷ درصد)، اعراب (۲ درصد)، بلوچ‌ها (۲ درصد)، ترکمن‌ها (۱ درصد)، گروه‌های قبیله‌ای ترک مانند مازندرانی و گیلکی (۷ درصد). |
| ساختار آموزشی                    | متمرکز   |
| میزان توجه به زبان مادری         | تنها برنامه یک‌ماهه برای دانش‌آموزان ورودی کلاس اول که به فارسی صحبت نمی‌کنند، برگزار می‌شود   |
| اهداف اصلی آموزش ابتدایی         | ایجاد فضایی برای پیشرفت اخلاقی، توسعه مهارت‌های سوادآموزی و عددی، توسعه مهارت‌های اجتماعی، آموزش بهداشت شخصی و توسعه استعدادها، توانایی‌ها و قدرت بدنی دانش‌آموزان   |

1. Encyclopedia

2. Mullis

| وضعیت ایران                            |   |
|--|---|
| اهداف اصلی آموزش خواندن                | <p>- توسعه دقت، تأمل، استدلال و مهارت‌های قضاوت *نوشتن با دقت و تمرکز * خواندن با صدای بلند، ریتمیک و هماهنگ</p> <p>- مشخص کردن ایده‌های اصلی یک متن *تشخیص ارتباط بین قسمت‌های مختلف یک متن *استفاده از ابزارهای مناسب برای خواندن *گسترش دیدگاه‌ها از طریق خواندن *کسب عادات خواندن مطلوب</p>   |
| فعالیت‌های مورد تأکید در دوره ابتدایی  | <p>خواندن با فعالیت‌هایی مانند حرکت و بازی و آواز همراه باشد و در طی فرایند یادگیری زبان، دانش‌آموزان نه تنها باید روی شناسایی حروف، کلمات و تلفظ صحیح تمرکز کنند، بلکه خواندن را به عنوان ابزاری برای انتقال افکار و ایده‌ها در نظر بگیرند.</p> <p>پرورش مهارت‌های تفکر مانند تصور، توجیه و قضاوت و حل مسئله از آنجا که برنامه درسی اساساً دانش‌آموزان را به سوی کتاب‌های درسی و منابع دیگر راهنمایی کند. لازم نیست همه دانش‌آموزان با همان سرعت بخوانند. در حقیقت، هر دانش‌آموز ممکن است در حین کلاس متن متفاوتی را بخواند.</p> |
| آموزش معلمان ویژه خواندن               | <p>اکثر معلمان فارغ‌التحصیلان دانشگاهی هستند که دوره‌های مربوط به آموزش و پرورش و روان‌شناسی آموزشی به همراه دوره‌های تخصصی را گذرانده‌اند.</p>   |
| کتاب‌های درسی                          | <p>کتاب‌های بخوانیم به همراه نسخه راهنمای معلم که شامل توصیه‌هایی برای تدریس، روش‌های ارزشیابی و فعالیت‌های دانش‌آموزان است، ارائه می‌شود و کتاب‌های جانبی دیگر توسط بخش خصوصی عرضه می‌شود و مجموعه‌ای از فیلم‌های آموزشی به همراه کتاب‌های درسی و مجلات آموزشی نیز به مدارس ارائه می‌شود.</p>  |
| مواد آموزشی                            | <p>- کارت‌ها، نقشه‌ها، برجسب‌ها، مجلات و کتاب‌های داستان</p> <p>- کتابخانه‌های کلاسی نیز در برخی مدارس</p>  |
| استفاده از فناوری                      | <p>استفاده از فیلم‌ها، پروژکتورهای سیار، ماشین حساب‌ها، رایانه‌ها، نرم‌افزارهای آموزشی و اینترنت در چند مدرسه در شهرهای بزرگ، فیلم‌های آموزشی و دیسک‌های جامع</p>   |
| دانش‌آموزان با مشکلات خواندن           | <p>- در ابتدا آزمایش تشخیصی (ارزیابی آمادگی مدرسه) گرفته خواهد شد.</p> <p>- حضور در کلاس‌های عادی در صورت امکان توانبخشی</p> <p>- صدور کارت‌های گزارش توصیفی و مشاهده عملکرد کلاسی</p>  |
| تألیف کتاب‌های بخوانیم با در نظر گرفتن | <p>۵ مؤلفه دانش، تفکر، اعتقاد، اخلاق، عمل در ابعاد خود، خدا، مخلوق</p>  |

| وضعیت ایران                         |   |
|-------------------------------------|---|
| رویکرد مدارس به آموزش زبان          | فراتر از آموزش گوش دادن، صحبت کردن، خواندن و نوشتن برای تقویت و بهبود مهارت‌های تفکر مانند استدلال انتقادی نیز تأکید می‌شود.  |
| استفاده و تأثیر نتایج پرلز در ایران | <ul style="list-style-type: none"> <li>- ارزیابی اهداف آموزش زبان و تحلیل عوامل مؤثر در نتایج آن</li> <li>- اضافه شدن متون آموزنده به کتاب‌های درسی زبان فارسی</li> <li>- گنجاندن چارچوب پرلز و اهداف آن در کتاب‌های راهنمای معلمان</li> <li>- برگزاری جلسات توسعه حرفه‌ای برای معلمان به منظور معرفی چارچوب پرلز</li> <li>- فرصت‌های تحقیقاتی بالقوه برای دانشجویان تحصیلات تکمیلی در زمینه آموزش خواندن و برنامه‌ریزی درسی</li> </ul> |

**سؤال دوم:** وضعیت موجود کشور سنگاپور در حوزه سواد خواندن چگونه است؟

**جدول ۲. وضعیت بیان شده سنگاپور در دانشنامه منتشر شده پرلز ۲۰۱۶**

| وضعیت سنگاپور         |  |
|-----------------------|--|
| وضعیت زبانی           | <ul style="list-style-type: none"> <li>- دارای جمعیت چندنژادی و قومی با زبان‌های گوناگون</li> <li>- ۴ زبان رسمی مالایی، چینی ماندارین، تاملیل و انگلیسی</li> <li>- زبان مالایی زبان ملی، زبان انگلیسی زبان دولت و آموزش و پرورش</li> <li>- وضعیت تکلم به زبان انگلیسی در سال ۲۰۰۰، ۷۱ درصد، در سال ۲۰۱۶، ۸۳ درصد (روند افزایشی)</li> <li>- دوزبانگی جزء اساسی نظام آموزشی سنگاپور</li> </ul>   |
| شعار                  | نتیجه مطلوب آموزش زبان، آموزش مهارت‌های لازم برای یادگیری، کار و زندگی است.  |
| مروری بر سیستم آموزشی | <ul style="list-style-type: none"> <li>- کشوری کوچک با منابع طبیعی بسیار کم و همواره ارزش بالایی برای آموزش و پرورش خود قائل است.</li> <li>- هدف آموزش عمومی آن کمک به کودکان در توسعه عشق و توانایی‌ها برای یادگیری در طول زندگی است تا پتانسیل خود را بشناسند و افزایش دهند و زندگی رضایت‌بخشی داشته و از نقاط قوت و توانمندی خود برای رفاه خود، خانواده و کشور خود استفاده کنند.</li> </ul> |
| طرح‌های در حال اجرا   | <ul style="list-style-type: none"> <li>- طرح «مدارس متفکر، یادگیری ملی»</li> <li>- با انعطاف‌پذیری، تنوع و استقلال بیشتر مدارس مشخص می‌شود.</li> </ul>   |



| وضعیت سنگاپور   |  |
|---|--|
| <p>ساختمان آموزشی</p> <p>- غیر متمرکز</p> <p>- رابطه کاری نزدیک بین مدارس و دفاتر مرکزی</p> <p>- رهبرانی با پتانسیل قوی، بین نقش‌های مدارس و سیاستگذاری مرکزی، پیوند ایجاد می‌کند و بین سیاست و عمل فاصله‌ای نیست و هر دو طرف به طور پیوسته از طرف دیگری مطلوب است.</p>   |  |
| <p>دفتر مرکزی مدیریت و وظایف آن</p> <p>- اطمینان از توزیع برابر منابع آموزشی مهم و تنظیم سیاست‌های ملی و دسترسی به تحصیل برای همه دانش‌آموزان</p> <p>- مسئولیت جذب معلمان مدارس دولتی، پرداخت هزینه آموزش ابتدایی معلمان در مؤسسه ملی آموزش و استقرار آن‌ها در مدارس</p> <p>- دادن اختیار به مدارس درباره مسئولیت شغلی معلمان، فعالیت‌های فوق برنامه و غیره</p>   |  |
| <p>اداره نظارت مرکزی مدارس</p> <p>از یک ارزشیابی جامع به ارائه چارچوب برای بهبود عمل اقدام می‌کند و مدل تعالی مدرسه را به همراه یک چارچوب ارزیابی برای بهبود مستمر مدارس به صورت متمرکز توسط وزارت آموزش و پرورش برای ارائه به مدارس و سایر ذینفعان کلیدی فراهم می‌کند.</p> <p>در این رویکرد ابتدا اولویت با ارزیابی درونی توسط خود مدرسه است و در صورت انحراف از عملکرد، بازرسی‌های خارجی توسط گروهی از بازرسان از مدرسه به منظور بهبود مستمر و پایدار مدارس صورت می‌گیرد.</p> |  |
| <p>رویکرد ارزشیابی</p> <p>به صورت غیر متمرکز، اما سیستماتیک برای بهبود مدرسه است و از طریق بازدید از مدرسه و مشاوره با متخصصان و ارتباط خوشه‌ای و شبکه‌سازی بین مدارس به رفع مشکلات و توسعه حرفه‌ای در میان مدارس اقدام می‌شود.</p>   |  |
| <p>آموزش پیش‌دبستانی</p> <p>- از سن ۴ سالگی به بالا و در برخی از آن‌ها از سن ۱۸ ماهگی فرزندان خود را ثبت نام می‌کنند.</p> <p>- افزایش کیفیت آموزش پیش‌دبستانی از طریق اقداماتی از جمله ایجاد چارچوب‌های برنامه تحصیلی ملی برای مهد کودکها</p> <p>- اجرای طرح مشاوره تضمین کیفیت جدید برای مهد کودکها و ایجاد یک برنامه مشاوره با کیفیت برای کودکان پیش‌دبستانی</p>  |  |
| <p>برنامه آموزشی</p> <p>آموزش زبان انگلیسی، زبان مادری و ریاضیات در سال‌های ابتدایی مورد تأکید است.</p> <p>همچنین، هنر، موسیقی، شخصیت و آموزش شهروندی، مطالعات اجتماعی و تربیت بدنی و طیف گسترده‌ای از فعالیت‌های فوق برنامه در نظر گرفته می‌شود.</p>   |  |

| وضعیت سنگاپور                      |   |
|------------------------------------|---|
| برنامه خواندن در کلاس چهارم        | <p>- گسترش یادگیری خواندن از طریق:</p> <p>- گوش دادن، خواندن و بررسی انتقادی و بادقت، درک و قدردانی از گستره وسیعی از متون ادبی و اطلاعاتی از منابع چاپی و غیر چاپی</p> <p>- صحبت کردن، نوشتن و نشان دادن ایده‌هایی در زبان انگلیسی قابل قبول که دستوری، روان و قابل فهم است و برای اهداف مختلف، مخاطبان، متن‌ها و فرهنگ‌های مختلف مناسب هستند.</p> <p>- درک و استفاده از دستور زبان انگلیسی قابل قبول بین‌المللی و واژگان به طور دقیق و مناسب و درک اینکه چگونه گویندگان و نویسندگان از زبان برای برقراری ارتباط معنایی استفاده می‌کنند.</p> <p>- معلمان از اصول آموزش و یادگیری انگلیسی شامل: زمینه‌سازی، یادگیرنده‌محور، تعامل یادگیری‌محور، ادغام و یکپارچگی، جهت‌گیری فرایند، پیشرفت ماریچ استفاده می‌کنند.</p>        |
| مراحل آموزش و یادگیری زبان انگلیسی | <p>- بالابردن سطح آگاهی</p> <p>- تحکیم ساختار (آنچه آموخته شده را مجدداً تقویت کنید)</p> <p>- تسهیل ارزیابی برای یادگیری</p> <p>- فعال کردن برنامه (توانایی کاربرد)</p> <p>- کشف راهنما</p> <p>- آموزش صریح</p>   |
| آموزش و ارتقای خواندن              | <p>در تمام سطوح تحصیلی، توجه زیادی به ارتقای خواندن برای لذت ارائه شده است. دانش‌آموزان تشویق می‌شوند تا به طور گسترده مطالعه کنند و یاد بگیرند که آنچه را خوانده‌اند، تحلیل و ارزیابی کنند. شرکت‌کنندگان طرفدار استفاده از استراتژی‌های خواندن مانند رمزگشایی، خواندن و مشاهده، خواندن انتقادی، بررسی و فهم، خواندن گسترده و مشاهده هستند. مهارت‌های مطالعه و مشاهده در سه بخش:</p> <p>۱. شروع خواندن با استفاده از راهبردهای پشتیبانی از معلم هدایت می‌شوند. مدلسازی با صدای بلند قبل از حرکت به سمت خواندن مستقل و با تسلط بیشتر انجام می‌شود.</p> <p>۲. مطالعه و مشاهده دقیق</p> <p>۳. خواندن و مشاهده انتقادی: متن‌ها را با یکدیگر مقایسه کنند، تا به آنچه که خوانده می‌شود، و مشاهده می‌شوند، ارتباطی اساسی دهند.</p> |

| وضعیت سنگاپور   |  |
|---|--|
| <p>یک هیئت استخدام مدیران باتجربه، مصاحبه با متقاضیان و انتخاب داوطلبان را انجام می‌دهند. آن‌ها از یک سوم برتر هر گروه تشکیل می‌شوند و از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و کسانی که تجربه دنیای واقعی ارزشمند دارند، نیز استفاده می‌شود.</p> <p>برای معلمان با مدرک لیسانس، آموزش اولیه یکساله را با محوریت دانش محتوای آموزشی مرتبط با تدریس برگزار می‌کنند.</p> <p>کلیه برنامه‌های مؤسسه ملی آموزش<sup>۱</sup> با برنامه درسی ملی مطابقت دارد و مربوط به شیوه‌های عملی کلاس درس است.</p> <p>کارآموزان معلمی در کلیه برنامه‌ها موظفند حداقل در ده هفته یک دوره آموزشی را طی کنند و طی آن یاد بگیرند که تئوری را به صورت عملی در کلاس و تحت هدایت معلمان مجرب انجام دهند.</p> <p>دوره‌های ضمن خدمت ۱۰۰ ساعته و دوره‌های رسمی PD، آکادمی معلمان سنگاپور (تقویت فرهنگ آموزش پژوهی)، تأسیس مؤسسه زبان انگلیسی سنگاپور (۲۰۱۱) و ارائه برنامه‌های یادگیری حرفه‌ای توسط استادان به معلمان نیز است.</p> | <p>معلمان، تربیت معلمان و پیشرفت حرفه‌ای</p> |
| <p>لیستی از کتاب‌های تکمیلی، کتاب‌های کار و مطالب آموزشی سمعی و بصری یا چندرسانه‌ای برای آموزش خواندن و زبان انگلیسی</p> <p>دسترسی از طریق پورتال آنلاین به مواد آموزشی مانند خواندن متون، راهنماهای تدریس و مطالب مورد نیاز برای زبان‌آموزان در دسترس است.</p>   | <p>مواد آموزشی</p>                           |
| <p>سالانه مدارس بودجه‌ای از وزارت معارف دریافت می‌کنند، تا کتاب‌های متناسب با سن و مواد چندرسانه‌ای برای کتابخانه‌های مدارس خود خریداری کنند، تا دسترسی دانش‌آموزان به مواد خواندنی با کیفیت بالا افزایش یابد.</p>  | <p>منابع مالی</p>                            |
| <p>مواد و آموزش‌های مبتنی بر فناوری مناسب، متون مبتنی بر وب، CD-ROM، دی وی دی، منابع آنالوگ توسعه اطلاعات، رسانه و مهارت‌های سواد بصری در آموزش و یادگیری زبان</p>  | <p>استفاده از فناوری</p>                     |
| <p>- آن‌ها با مدارس برای شناسایی و حمایت از دانش‌آموزان با مشکلات خواندن همکاری می‌کنند.</p> <p>- آن‌ها منابع معلمان و والدین را برای حمایت از دانش‌آموزان مبتلا به نارساخوانی در خانه و مدرسه مبتنی بر شواهد ایجاد می‌کنند (برنامه اصلاح مدرسه دیسلکسیا (نارساخوانی))</p> <p>- پشتیبانی ویژه شامل تدوین مقررات و منابع لازم برای دانش‌آموزان دارای ناتوانی در یادگیری و ناتوانی حسی و حرکتی است.</p> <p>- غربالگری در آغاز سال اول برای شناسایی کودکان صورت می‌گیرد و افراد ناتوان به مدت یک تا دو سال از حمایت مربیان حرفه‌ای برخوردار خواهند بود.</p> <p>- انجمن دیسلکسیا در سنگاپور از وزارت دفاع کمک مالی برای آموزش تخصصی دانش‌آموزان دریافت می‌کند.</p>  | <p>متخصصان خواندن</p>                        |

| وضعیت سنگاپور    |  |
|------------------|--|
| ارزشیابی         | ارزشیابی‌ها به صورت کلی شامل درک گوش‌دادن، ارتباط شفاهی، دستور زبان، واژگان، درک مطلب و نوشتن است و عملکرد در مؤلفه‌های زبان فردی به طور جداگانه گزارش نمی‌شود. ارزشیابی تکوینی و ارزشیابی تراکمی در هر سال انجام می‌شود. والدین به طور مرتب از طریق گزارش‌های پیشرفت، تماس‌های شخصی، جلسات اولیا و مربیان به‌روز می‌شوند.   |
| همکاری و مشارکت  | همکاری با شورای ملی کتابخانه در اجرای طرح «خواندن و مدرسه» و «جنبش ملی خواندن»   |
| اجرای طرح‌ها     | طرح «خواندن و مدرسه»: برنامه‌های خواندن هیجان‌انگیز مانند داستان‌گویی، بازی‌ها، گفت‌وگو با کتاب و کارگاه‌هایی که به توانایی‌ها، علاقه‌های خواندن خود ارائه و ارتقا می‌بخشد و از فناوری پورتال خواندن آنلاین خود نیز استفاده می‌کنند. «جنبش ملی خواندن»: یک برنامه پنج‌ساله برای پرورش عشق به خواندن در بزرگسالان است و آن‌ها را ترغیب می‌کند که بیشتر بخوانند و به طور گسترده و با هم بخوانند. |
| تأثیر نتایج پرلز | از نتایج پرلز برای هدایت پیشرفت دانش‌آموزان و سایر منابع جهت افزایش فراشناخت و مهارت‌های پایش استفاده شده است.   |

**سؤال سوم:** وضعیت موجود سواد خواندن در کشور فدراسیون روسیه چگونه است؟

### جدول ۳. وضعیت بیان‌شده کشور فدراسیون روسیه در دانشنامه منتشرشده پرلز ۲۰۱۶

| وضعیت فدراسیون روسیه |   |
|----------------------|---|
| زبان رسمی            | <ul style="list-style-type: none"> <li>- یک زبان رسمی دارد، اما جمهوری‌های عضو فدراسیون روسیه حق دارند که زبان‌های رسمی خود را داشته باشند.</li> <li>- ۳۷ زبان رسمی وجود دارد.</li> <li>- حق دریافت آموزش به زبان مادری خویش را دارند.</li> <li>- براساس آخرین سرشماری سال ۲۰۱۰، نمایندگان بیش از ۱۸۰ ملیت و گروه‌های قومی در روسیه زندگی می‌کنند (به ۲۳۹ زبان و گویش صحبت می‌کنند).</li> </ul> |

| وضعیت فدراسیون روسیه |  |
|----------------------|--|
| ساختار آموزشی        | مقامات فدرال وظیفه تدوین و اجرای سیاست آموزشی یکپارچه را بر عهده دارند، مقامات منطقه وظیفه تدوین و اجرای برنامه‌های منطقه‌ای را بر عهده دارند و مقامات محلی وظیفه سازماندهی آموزش در سطوح مختلف را مطابق با استانداردهای آموزشی فدرال بر عهده دارند.   |
| آموزش پیش دبستانی    | آموزش مقدماتی برای کودکان ۳ تا ۶ سال است و به دلیل زاد و ولد و نبود مهد کودک‌های شهری، مهدکودک‌های خانوادگی تأسیس شده است.   |
| منابع مالی           | ۹۸ درصد کل مدارس ابتدایی، پایه و مدارس متوسطه در روسیه دولتی - شهرداری هستند.  |
| آموزش ابتدایی        | هفت مدل برای موضوع مطالعه ادبی و نه مدل برای زبان روسی وجود دارد که هر یک دارای مجموعه کتاب‌های درسی و مواد کمک آموزشی است. هر مدل چارچوب مفهومی خود را دارد. دوره خواندن ادبیات با افزایش استفاده از متون مختلف (رسمی یا علمی) در موضوعات اصلی دنیای اطراف، ریاضیات، روسی و تاریخ امکانپذیر شد. خواندن ادبی بخشی از آموزش ادبی مداوم از درجه یک تا یازده است. هدف گسترده از خواندن ادبیات در دبستان معرفی دانش‌آموزان به ادبیات به عنوان هنر نوشتن و افشاری آن‌ها در دنیای روابط انسانی و ارزش‌های اخلاقی است. روش دانیل ال‌کونین (۱۹۶۰) برای آموزش خواندن بر این فرض است که قبل از مطالعه حروف الفبای روسی، کارهای مقدماتی باید به موجب آن به کودکان آموزش داده می‌شود که خود را در سیستم آوایی زبان روسی قرار دهند. |
| برنامه خواندن ادبیات | برنامه خواندن ادبیات تدریس شده در کلیه مدارس ابتدایی شامل مؤلفه‌های:<br>- تکنیک‌های خواندن و درک متون<br>- نگاه و جهت‌گیری خواننده<br>- دانش ادبیات خاص  |
| توسعه زبان           | توسعه زبان از جمله فعالیت‌های گوش‌دادن، صحبت‌کردن، خواندن و نوشتن، دانش اهداف متن (مثلاً روایت، شرح، استدلال، ریشه‌شناسی زبان روسی، رنگ‌آمیزی عاطفی و سبک بیان (برای مثال خواندن رسا و داستان‌سرایی، آداب گفتار) و نشان‌دادن درک با بازگویی کردن، ایجاد یک داستان مرتبط با شخصیت‌های اصلی و خلاصه برداشت دانش‌آموزان از متون است.  |
| سواد خواندن          | در حوزه سواد خواندن، استاندارد آموزشی دولت فدرال جدید (FSES) دارای چهار بخش از اهداف است: انواع فعالیت‌های گفتاری و خواندن، اصطلاحات ادبیات کودکان، معرفی متون ادبی (معرفی مقدماتی ادبی) و فعالیت خلاقانه (برای متون ادبی). استانداردهای جدید برای دستیابی به اطلاعات بیشتر به خواندن توجه می‌کنند.  |

### 1. Federal State Education Standard (FSES)

| وضعیت فدراسیون روسیه  |  |
|---|--|
| <p>مطابق با این استاندارد، دستیابی به موضوع مدرسه پس از اتمام برنامه درسی خواندن برای آموزش عمومی ابتدایی باید نشانگر:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- شناخت ادبیات به عنوان پدیده فرهنگی ملی و جهانی و به عنوان ابزاری برای حفظ و انتقال ارزش‌ها و سنن اخلاقی</li> <li>- شناخت اهمیت خواندن برای پیشرفت شخصی، شکل‌گیری ایده‌های مربوط به دنیای تاریخ و فرهنگ روسیه، ایده‌های اصیل اخلاقی، مفاهیم خیر و شر، اخلاق، یادگیری موفق در همه مباحث دانشگاهی و لزوم خواندن منظم</li> <li>- درک نقش خواننده و استفاده از انواع مختلف خواندن (برای مثال، مقدمه، مطالعه، نمونه‌برداری، جست‌وجو) قادر به درک آگاهانه و ارزیابی محتوا و ویژگی متون مختلف برای شرکت در بحث‌ها، ارائه و تصدیق ارزیابی اخلاقی شخصیت‌ها</li> <li>- دستیابی به آموزش مداوم لازم برای سطح صلاحیت خواننده در توسعه گفتار مشترک (یعنی تسلط بر تحلیل خواندن و تحول و دگرگونی در متون هنری، علمی و عمومی و دانشگاهی با استفاده از مفاهیم اساسی نقد ادبی)</li> <li>- قادر به انتخاب کتاب‌های جالب و استفاده از منابع مرجع برای درک و به دست آوردن اطلاعات بیشتر</li> <li>- الزامات درون‌موضوعی را نیز استاندارد آموزشی دولت فدرال مشخص می‌کند که باید نشان‌دهنده کسب مهارت‌ها برای خواندن با معنا در متن‌هایی با سبک‌ها و انواع مختلف و متناسب با اهداف کلی و رفتاری، ایجاد بیان کلامی آگاهانه مطابق با اهداف ارتباطات و تهیه متون به صورت شفاهی و کتبی باشد.</li> <li>- در دوره آموزش ابتدایی امکان یادگیری برنامه بینابینی توسعه مهارت‌های یادگیری جهانی از جمله برنامه «خواندن» کار با متن» را فراهم می‌آورد.</li> <li>- هنگام کار با یک متن، زمینه‌های زیر مورد تأکید قرار می‌گیرد: جست‌وجوی اطلاعات و درک مطلب، تحول و تفسیر اطلاعات و ارزیابی و کاربرد اطلاعات</li> </ul> | <p>استاندارد آموزش دولت فدرال (FSES)</p>     |
| <p>دوره کارشناسی چهارساله (هشت هزار و ۵۴۰ ساعت) و شامل کارهای نظری، عملی و تحقیقاتی است. تدریس در مدرسه از ۱۰ تا ۱۵ درصد از زمان آموزش طول می‌کشد. کالج آموزشی نیز یک برنامه دو ساله بعد از دبیرستان است (معادل فوق دیپلم ایران)</p>  | <p>معلمان، آموزش معلمان و پیشرفت حرفه‌ای</p> |

| وضعیت فدراسیون روسیه                                   |   |
|--|---|
| الزامات لازم برای پیشرفت حرفه‌ای در خواندن برای معلمان | <p>- معلمان ابتدایی هر سه سال یکبار در آموزش ضمن خدمت شرکت می‌کنند، اما اجباری نیست. بازآموزی معلمان در سطح منطقه‌ای نیز انجام می‌شود و سیستم‌های منطقه‌ای آموزش معلمان دوره ابتدایی را که شامل دوره‌های صریح و دوره‌های بلندمدت است، پوشش می‌دهد.</p> <p>- مطابق با سیاست آموزش دولتی، کار معلمان نه از سطح دانش بلکه توسط شاخص‌های اصلی توسعه دانش آموزانشان ارزیابی می‌شود. بر این اساس، برخی آموزش‌های ضمن خدمت بر روی راه‌های جدید ارزیابی پیشرفت دانش‌آموزان تمرکز دارد.</p> <p>- نتایج ارزیابی‌های مستقل منطقه‌ای از جمله سواد خواندن، هنگام تدوین برنامه‌های آموزشی مورد توجه قرار می‌گیرد. صدور گواهینامه معلمان مدارس ابتدایی شامل ارزیابی صلاحیت حرفه‌ای در توسعه مهارت‌های میان‌رشته‌ای (سواد خواندن، مهارت‌های منطقی و توانایی‌های حل مشکلات) است.</p> |
| ظرفیت کلاس   | ظرفیت کلاس در دبستان نباید بیش از ۲۵ نفر باشد.  |
| آموزش خواندن در مقاطع ابتدایی                          | معلمان به طور معمول در هنگام آموزش خواندن با کل کلاس کار می‌کنند. دانش‌آموزان با معلم با صدای بلند در کلاس می‌خوانند و معلم بحث کلاس را درباره آنچه خوانده‌شده سازماندهی می‌کند. کارگروهی و همکاری‌های دو نفری نیز رایج است.  |
| زمان آموزش   | ۱۷۰ تا ۲۰۴ روز آموزشی دارند و مدت تعطیلات در طول سال تحصیلی کمتر از ۳۰ روز تقویم نیست و برای دانش‌آموزان در کلاس اول، هفته اضافی تعطیلات در طول سال برقرار است و مدت ساعات آموزشی دانشگاهی نیز در مقطع لیسانس در آموزش زبان (زبان روسی و خواندن ادبیات) برابر با ۱۲۱۵ (۶۷۵ برای زبان روسی و ۵۴۰ برای خواندن ادبیات) است، که نمی‌تواند کمتر از ۳۶ درصد از کل زمان آموزش باشد. زمان صرف‌شده برای خواندن ادبی نمی‌تواند کمتر از ۱۶ درصد از کل وقت باشد.  |
| مواد آموزشی  | <p>- انتشار فهرست کتاب‌های درسی و کتاب‌های ویژه برای کودکان دارای معلولیت هر ساله انجام می‌شود. معلمان مواد آموزشی را از این فهرست مطابق با اولویت‌های حرفه‌ای خود، توصیه‌های مسئولان منطقه‌ای، خصوصیات کودکان و علایق و نظر والدین انتخاب می‌کنند.</p> <p>- کلیه مطالب آموزشی برای خواندن ادبیات شامل ادبیات کلاسیک روسی، کلاسیک کودکان خارجی، ادبیات کودکان اقوام مختلف در روسیه و ادبیات کودکان مدرن در جهت توسعه شایستگی خواندن است. همه مجموعه‌ها دارای هسته مشترک ادبیات کلاسیک از نظر نویسندگی بوده‌اند.</p> <p>- کتاب‌های درسی به صورت چاپی و الکترونیکی در دسترس هستند و حاوی مطالب تصویری اقتباسی با قالب الکترونیکی، عناصر چندرسانه‌ای و پیوندهای تعاملی است که محتوای کتاب درسی را گسترش می‌دهد.</p>  |

| وضعیت فدراسیون روسیه         |  |
|------------------------------|--|
| امکانات آموزشی               | <p>بسیاری از کلاس‌های مدارس ابتدایی روسیه دارای یک کتابخانه کلاسی با کتاب و مجله کافی هستند تا بتوانند خواندن مستقل را با توجه به علایق کودکان در حین درس و برای استفاده در خانه فراهم کنند</p>  |
| استفاده از تکنولوژی          | <p>- پورتال ملی اینترنت، کتاب‌های الکترونیکی و یک کتابخانه الکترونیکی توزیع شده در سطح ملی راه‌اندازی شد و در نتیجه همه مدارس در روسیه به فناوری اطلاعات و ارتباطات را برای استفاده در کلاس و دسترسی به اینترنت دارا هستند.</p> <p>- استفاده از ICT بدون تبدیل، تصویرسازی یا دستکاری متن و اشیاء (برای مثال کار با متن، مرتب‌سازی، گروه‌بندی کلمات، نقشه‌ها، عکس، مقایسه ویدئو با مدل‌ها) استفاده از امکانات فنی فناوری اطلاعات و ارتباطات به عنوان وسیله‌ای برای حل مسئله برای افزایش اثربخشی فرایند یادگیری (برای مثال، جست‌وجوی اطلاعات، مدلسازی دگرگونی در اشیاء، ارائه نتایج)</p> <p>- استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات برای ایجاد محصولات جدید (برای مثال، متن جدید مانند افسانه‌هایی با پشتیبانی هاپیرمی مدیا، ارائه‌های چندرسانه‌ای، محصولات هنری مانند ملودی‌های ساده، ساخت اشیایی مانند ربات‌ها، بازی‌های تعاملی)</p> <p>- در حال حاضر، کلیه کتاب‌های درسی چاپی باید دارای یک فرم الکترونیکی موازی از قبیل، محتوای آموزشی ساخت‌یافته، آماده اجرا در صفحه‌های کلاس تعاملی و رایانه‌های لوحی دانش‌آموزان و غیره باشد.</p> <p>- محتوای الکترونیکی این درس ممکن است در صفحه ابزارهای (گجت‌های) دانش‌آموزان و تبلت‌های معلمان نمایش داده شود.</p> |
| دانش‌آموزان با مشکلات خواندن | <p>- برای کودکانی که به مدرسه می‌آیند و زبان روسی نمی‌دانند کلاس‌های ویژه‌ای برای توسعه مهارت‌های گفتاری شفاهی انجام می‌شود. یکی از بزرگترین انتشارات روسی، کتاب‌های درسی را برای کودکان کم‌بینا منتشر می‌کند.</p> <p>- برای دانش‌آموزان با مشکلات خواندن، آزمایش تشخیصی توسط متخصص گفتار درمانی نیز صورت می‌گیرد و از تکنیک‌های تشخیصی استفاده می‌کنند. اکثر این آزمایش‌ها کیفی است و از شواهد آماری و کمی پشتیبانی نمی‌کند. معلمان به طور منظم از مطالب متفاوتی برای خواندن استفاده می‌کنند و مواد آموزشی تکمیلی نیز برای دانش‌آموزان دارای ناتوانی در خواندن در کلاس‌های عادی ارائه می‌دهند.</p> <p>- متخصص گفتاردرمانی نیز در هفته، دو تا سه بار دروس ویژه‌ای را برای کودکان دارای ناتوانی در خواندن فراهم می‌کنند. گفتار درمانگر براساس دو گروه دروس برگزار می‌کند: یکی برای کودکان مبتلا به مشکلات نوشتن و نارساخوانی و گروه دوم برای کودکان با نقص عمومی گفتار.</p>   |



| وضعیت فدراسیون روسیه  |   |
|-----------------------|---|
| ارزیابی‌های آموزشی    | <p>- طبق برنامه دولت، توسعه آموزش در روسیه، الگوی پیچیده جدیدی را برای ارزیابی کیفیت آموزش در دبستان تهیه شده است که این مدل شامل ارزیابی توانایی‌های خواندن به عنوان یک مؤلفه مورد نیاز است. بسیاری از مناطق روسیه ارزیابی سواد خواندن را به عنوان مؤلفه‌ای از سیستم نظارت منطقه‌ای اجرا کردند.</p> <p>- قالب‌های ارزیابی شامل امتحانات شفاهی، پاسخ کوتاه، گسترده پاسخ یا سؤالات تشریحی، تست‌های چندگزینه‌ای، تست‌ها و آزمون‌های نهایی استفاده می‌شود.</p> <p>- قبلاً در دبستان اشکال شفاهی ارزیابی سواد خواندن در روسیه حاکم بود: کودکی متن را می‌خواند، معلم از این کودک چند سؤال می‌پرسد، کودک به سؤالات به صورت شفاهی پاسخ می‌دهد و معلم نتیجه‌گیری کیفی در مورد آگاهی از خواندن می‌کند، اما پس از مشارکت روسیه در پرلز ۲۰۰۱، آزمون‌های کتبی شبیه به آزمون‌های پرلز شد، که امکان ارزیابی کمی و کیفی سواد خواندن را فراهم می‌کند و در سطح منطقه‌ای و فدرال به طور جدی شروع به استفاده کرده‌اند.</p> |
| استفاده از نتایج پرلز | <p>- آزمون‌های خواندن برای دبستان با استفاده از روش‌های پرلز در ارزیابی فرایندهای درک مطلب خواندن تهیه شده است و در چندین منطقه برنامه‌های آموزش ضمن خدمت معلمان مدارس ابتدایی و متوسطه براساس نتایج ارزیابی پرلز اجرا شد و برنامه‌های بین‌رشته‌ای به نام «توسعه سواد خواندن از طریق معنای همه موضوعات» در بسیاری از سازمان‌های آموزشی ایجاد شده است.</p> <p>- تجزیه و تحلیل پرلز ۲۰۰۶ نیز نشان داد دانش‌آموزان در متون اطلاعاتی مشکل دارند. بنابراین، به بخش مربوط به متون اطلاعاتی در برنامه خواندن ادبی توجه شد و تقویت لازم صورت گرفت و برنامه میان‌رشته‌ای «خواندن، کار با یک متن» به عنوان یک استاندارد جدید آموزشی تهیه شد.</p>  |

سؤال چهارم: وضعیت موجود سواد خواندن در هنگ‌کنگ چین چگونه است؟

جدول ۴. وضعیت بیان‌شده سواد خواندن هنگ‌کنگ چین در دانشنامه منتشرشده پرلز ۲۰۱۶

| وضعیت سواد خواندن هنگ‌کنگ |   |
|---------------------------|---|
| زبان رسمی                 | انگلیسی و چینی به عنوان زبان‌های رسمی از وضعیت برابری برخوردارند.                         |
| ساختار آموزشی             | به صورت غیر متمرکز است و واگذاری اختیار به مدارس و ترغیب توسعه برنامه‌های درسی مدارس است. |

| وضعیت سواد خواندن هنگ‌کنگ |  |
|---------------------------|--|
| آموزش پیش‌دبستانی         | مراقبت از کودکان در سنین ۲ تا ۳ سال و مهد کودک ۳ تا ۶ سال است. از سال تحصیلی ۲۰۱۶ به بعد، اداره آموزش سیاست تحصیل رایگان با کیفیت را اجرا کرد و به مهدکودک‌های غیر انتفاعی محلی به منظور ارائه خدمات نیم روزی و یک روزی (اجرای ساعات طولانی‌تر) به منظور پرداخت هزینه کمتر توسط والدین، یارانه می‌داد.   |
| نسبت دانش‌آموز به معلم    | نسبت دانش‌آموز به معلم در سال ۲۰۱۶، هجده نفر به یک نفر است.  |
| اهداف اصلی آموزش خواندن   | هدف اصلی سیاست کلی خواندن در هنگ‌کنگ این است که همه کودکان را قادر به خواندن با درک برای یادگیری، کسب اطلاعات و لذت کنند. در راهنمای برنامه درسی آموزش ابتدایی، هدف «خواندن برای یادگیری» خلاصه شده است که دانش‌آموزان نه تنها از تجربیات شایان توجهی برخوردار هستند و اشتیاق به خواندن دارند، بلکه به تسلط بر مهارت‌های «خواندن برای یادگیری» نیز می‌پردازند.   |
| استراتژی‌های آموزشی       | استراتژی‌های مختلفی توسط دفتر آموزش برای ترویج مطالعه پیشنهاد شده است که شامل ۱. کمک به دانش‌آموزان در پیشرفت از «یادگیری خواندن» تا «خواندن برای یادگیری»، ۲. فضا و محیط خواندن مدرسه را ارتقا دهید، ۳. تقویت علائق و عادات خواندن دانش‌آموزان، ۴. اجرای «خواندن در سراسر برنامه درسی» با فراهم کردن فرصت‌هایی برای دانش‌آموزان در پرداختن به خواندن حوزه‌های مختلف دانش و یادگیری کلیدی مواردی چون آموزش زبان انگلیسی، آموزش ریاضی، آموزش فناوری و تربیت بدنی است. یادگیری خواندن یکی از چهار مؤلفه اصلی برنامه‌های درسی در مهد کودک‌ها و مدارس ابتدایی و متوسطه است. «خواندن در سراسر برنامه درسی» به معنای آموزش دانش‌آموزان برای استفاده از صلاحیت خواندن خود در کلیه دروس در جدول زمانبندی، توسط دفتر آموزش و پرورش است. |
| منابع آموزشی              | منابع آموزشی شامل سمینارها و دوره‌های آموزشی ویژه، لیست مطالب خواندنی و انتشار ابتکارات محلی برای مدارس و معلمان در دسترس هستند.   |
| دوره پیش‌دبستانی          | بسیاری از دانش‌آموزان یادگیری خواندن در مهد کودک را آغاز می‌کنند و برخی از آن‌ها قادر به خواندن در درجات متفاوتی از زمان شروع مدرسه هستند.   |
| استراتژی‌ها و اقدامات     | استراتژی‌های تدریس نوآورانه در زمان و مکان مناسب به منظور ایجاد انگیزه در دانش‌آموزان و افزایش درک مطلب خواندن آن‌ها ارائه می‌شود.   |

| وضعیت سواد خواندن هنگ کنگ    |  |
|------------------------------|--|
| شورای توسعه برنامه درسی      | <p>- شورای توسعه برنامه درسی در سال ۲۰۱۰ برنامه‌های خواندن شفاهی را برای مدارس تدوین و تنظیم کرده است. از کل اعضای مدرسه و جامعه انتظار می‌رود که در ارتقای کتابخوانی و کمک به ایجاد فرهنگ ارزشمند خواندن مشارکت داشته باشند.</p> <p>- کتابدار مدرسه نقش مهمی در توسعه مهارت‌ها و راهبردهای جست‌وجوی اطلاعات دانش‌آموزان و تشویق قدرت خواندن مستقل را دارد.</p>                    |
| آموزش معلمان و تربیت حرفه‌ای | <p>از سال ۲۰۰۴ به بعد از معلمانی که تدریس زبان انگلیسی یا زبان رسمی چینی را برعهده داشتند، خواسته شد مهارت‌های اصلی زبان را قبل از ارائه در موقعیت تدریس زبان نشان دهند.</p> <p>دوره‌هایی برای معلمان در طول سال تحصیلی که شامل تدوین و اجرای برنامه درسی و دوره‌های آموزش کودکان با مشکلات یادگیری خاص در خواندن و نوشتن تدارک دیده شد.</p>                                       |
| مواد آموزشی                  | <p>پس از اصلاح قانون در سال ۲۰۰۰، شورای توسعه برنامه درسی پیشنهاد گسترده‌تر کردن مطالب آموزشی را برای درج مطالب مبتنی بر وب و سمعی و بصری ارائه داد. علاوه بر مطالب خواندن توصیه‌شده توسط دفتر آموزش و پرورش به مدارس توصیه شد که به دانش‌آموزان اجازه دهند آنچه را که می‌خواهند در کلاس بخوانند، انتخاب کنند و مطالبی را که با انواع مختلف از منابع تهیه شده است، بخوانند.</p>    |
| کاربرد تکنولوژی              | <p>فناوری اطلاعات و ارتباطات، دانش‌آموزان را قادر کرده است تا به طور مستقل و با سرعت مناسب خود به اطلاعات دسترسی داشته باشند. یکی از نمونه‌های آموزش خواندن به کمک فناوری اطلاعات و ارتباطات، وبسایت شهر خواندن هنگ کنگ است که توسط شهر آموزشی هنگ کنگ تنظیم شده است.</p>  |
| معلمان                       | <p>معلمان زبان و معلم - کتابداران مسلماً با دریافت آموزش‌های ویژه در دوره‌های آموزش ابتدایی و ضمن خدمت معلمان، مسئول تدریس خواندن هستند. با این حال و براساس طرح «خواندن در سراسر برنامه درسی» معلمان علاوه بر تأکید بر سواد خواندن، مسئولیت کمک به دانش‌آموزان برای یادگیری واژگان و کوانسیون‌های مرتبط با متون تخصصی را دارند که در موضوعات درسی برنامه درسی استفاده می‌کنند</p> |

| وضعیت سواد خواندن هنگ‌کنگ   |                                       |
|---|---------------------------------------|
| آموزش زبان دوم انگلیسی در هنگ‌کنگ مورد تأکید است.<br>- زبان‌های غیر چینی که بچه‌ها در خانه صحبت می‌کنند، شامل اردو، انگلیسی، نپالی، تاگالوک و هندی است. یک تیم تحقیقاتی از دانشگاه هنگ‌کنگ این بسته‌های آموزشی را برای فراگیران غیر چینی آماده کرده است و راهبردهای تدریس را نیز در سمینارها و کارگاه‌های آموزشی معلمان به طور منظم، ارائه می‌دهند.<br>- دولت نیز خود را متعهد می‌داند تا فراگیران غیر چینی را از طریق تسهیل سازگاری زود هنگام با سیستم آموزش محلی و تسلط به زبان چینی در آن‌ها را فراهم کند و اقدامات حمایتی نیز توسط دفتر آموزش و پرورش ارائه می‌شود.<br>- در سال تحصیلی ۲۰۱۵-۲۰۱۴ نیز چارچوب یادگیری زبان دوم برنامه درسی زبان چینی را اجرا کرده است. اقدامات ویژه برای دانش‌آموزان غیر چینی برای شرکت در آزمون‌های زبان چینی به همراه سؤالات آزمون، بسته‌های آموزشی همراه با دستورالعمل‌های لازم داده می‌شود. | آموزش زبان دوم                        |
| - شناسایی زودرس کودکان دارای نیازهای ویژه آموزشی و اختلالات خواندن بسیار مهم است.<br>- خدمات ارزیابی کودک توسط وزارت بهداشت و بیمارستان‌ها صورت می‌گیرد و کودکان زیر سن قانونی که مشکلات رشدی دارند را ارزیابی می‌کنند. ابزارهای ارزیابی به علاوه توسط روان‌شناسان آموزشی و متخصصان برای کمک به دانش‌آموزان در مدارس تهیه می‌شود.   | دانش‌آموزان با مشکلات خواندن          |
| یادگیری از طریق بازی‌ها یک رویکرد لذت‌بخش برای دانش‌آموزان است تا به آن‌ها کمک کند تا شخصیت‌های چینی را یاد بگیرند. تدریس زبان اصلی و الگوهای ویژگی شخصیتی برای نگارش صحیح زبان چینی ضروری است.   | یادگیری از طریق بازی                  |
| درک مطلب به طور معمول در بیشتر مدارس به عنوان بخشی از آموزش زبان در کلاس بررسی می‌شود. دولت همچنین، سه آزمون استاندارد که شامل: آزمون مهارت شایستگی، آزمون مهارت زبان انگلیسی و آزمون تسلط به زبان چینی است از دانش‌آموزان می‌گیرد.   | نظارت بر پیشرفت دانش‌آموزان در خواندن |
| - یک پروژه توسعه مدرسه «خواندن برای یادگیری» برای کمک به مدارس ابتدایی در بهبود تدریس کتابخوانی و تدوین استراتژی‌های مبتنی بر مدرسه برای پرورش فرهنگ کتابخوانی در کلاس‌ها، راه‌اندازی شد.<br>- برنامه کارت‌های کتابخانه‌ای برای کلیه کودکان مدارس برگزار شده است. بودجه کلانی از صندوق آموزش کیفیت به طور خاص برای تشویق مدارس به آزمایش پروژه‌ها و طرح‌های خواندن اختصاص یافته است.  | ابتکارهای ویژه خواندن                 |

| وضعیت سواد خواندن هنگ کنگ  |                                 |
|--|---------------------------------|
| <p>- هنگ کنگ در هر چهار مرحله ارزیابی بین‌المللی پرلز شرکت داشته است و به بررسی عوامل مؤثر بر آن پرداخته است و اصطلاحات لازم را انجام داده است. ترویج فرهنگ خواندن از مهد کودک به بعد به یک هدف اصلی درسی تبدیل شده است و با توجه به هدف کمک به دانش‌آموزان تا یاد بگیرند که چگونه یاد بگیرند مورد توجه قرار گرفت.</p> <p>- مقامات، مشاوره درسی و برنامه‌های پشتیبانی را در مدارس ارائه می‌دهند و دولت نیز همچنین، برای راه‌اندازی کتابخانه‌های کلاسی و کتابخانه مرکزی در هر مدرسه ابتدایی، منابع مالی اضافی در اختیار مدارس ابتدایی قرار می‌دهد و کتابداران - معلم را برای مدیریت کتابخانه‌های مدارس و نظارت و راهنمایی و مدیریت اوقات فراغت و مطالعه دانش‌آموزان را تأمین می‌کنند.</p> <p>- یافته‌های پرلز همچنین، در طراحی و استفاده از مواد آموزشی در مدارس نیز تأثیر داشته است. برای مثال، طول متن‌ها در کتاب‌های درسی به تدریج طولانی‌تر شده است. برخی مدارس با هدف تقویت انگیزه دانش‌آموزان استفاده از داستان‌های مشهور برای آموزش زبان چینی را آغاز کرده‌اند.</p> <p>تیم تحقیقاتی پرلز آموزش‌هایی را ارائه داده‌اند که به تدریج مفهوم برنامه درسی مبتنی بر مدرسه را می‌پذیرند.</p> | <p>استفاده و تأثیر<br/>پرلز</p> |

### مرحله ۳. تفسیر

همان‌طور که در جدول ۱ ملاحظه شد، ایران در مبنای قانونی خود به‌صراحت توجه به زبان مادری در آموزش ادبیات مدارس را مجاز دانسته است، اما عملاً به دلیل داشتن ساختار آموزشی متمرکز بالتبع تفاوت‌های فرهنگی و زبانی را مورد توجه چندانی قرار نمی‌دهد. در زمینه فعالیت‌های دوره ابتدایی نیز تأکید بر خواندن با حرکت و بازی و آواز همراه با پرورش تفکر و حل مسئله عنوان شده است، اما اینکه در کلاس‌های درس چه اتفاقی می‌افتد؟ نیازمند بررسی دیگری است. در زمینه استخدام معلمان نیز اظهار شده است که از فارغ‌التحصیلان دانشگاهی که دوره‌های تخصصی را گذرانده‌اند، استفاده می‌شود، اما اشاره‌ای به داشتن دانش عملی آن‌ها نشده است. در زمینه استفاده از فناوری آموزشی به‌صراحت به کمبود منابع و امکانات اذعان شده است. در زمینه شناسایی دانش‌آموزان دارای مشکلات خواندن نیز صرفاً به آزمایش تشخیصی در ابتدای سال اول ابتدایی اشاره و چگونگی اقدامات پیشگیرانه و حمایتی بیان نشده است.

در جدول ۲ نیز سنگاپور به دلیل وجود تنوع نژادی و قومی، این تفاوت‌ها را به‌خوبی مد نظر

قرار داده و دوزبانگی را جزء اساسی نظام آموزشی خود دانسته و در کنار آن آموزش و یادگیری زبان انگلیسی را نیز گسترش داده است. شعار آن‌ها آموزش مهارت‌های لازم برای یادگیری، کار و زندگی است که در این شعار نگاه همه‌جانبه و ارزشمندانه نسبت به آموزش نهفته است. شاید بتوان گفت یکی از علت‌های موفقیت سنگاپور این است که به دلیل وجود منابع طبیعی محدود بر روی منابع انسانی خود به عنوان یک منبع ارزشمند متمرکز شده است و هدف خود را توسعه عشق و توانایی برای یادگیری در طول زندگی قرار داده است و به گونه‌ای برای یادگیری مادام‌العمر، برنامه‌ریزی کرده و به دنبال زندگی رضایت‌بخش است که همزمان رفاه خود، خانواده و جامعه را نیز در نظر می‌گیرد. ساختار آموزشی سنگاپور از نوع غیر متمرکز است و در این ساختار قصد مچ‌گیری وجود ندارد؛ بلکه پیوند نزدیک میان سیاست و عمل و توزیع برابر آموزشی در تمام مناطق به منظور اجرای مدل تعالی مدرسه و بهبود عمل است. رویکرد ارزشیابی نیز از نوع خوشه‌ای و شبکه‌سازی بین مدارس به منظور رفع مشکلات آموزشی و توسعه حرفه‌ای معلمان است.

در جدول ۳ نیز فدراسیون روسیه دارای بیشترین تنوع زبانی و گویشی است، اما با این وجود امکان استفاده از زبان مادری را در سیستم آموزشی خود فراهم کرده است. ساختار آموزشی نیز از نوع غیر متمرکز است. شروع آموزش پیش‌دبستانی از سه‌سالگی بوده و تأمین منابع مالی آن‌ها توسط دولت- شهرداری تأمین می‌شود. آموزش ابتدایی با هدف آموزش گسترده خواندن ادبیات در دوره دبستان و آموزش فرهنگ عامه همراه با ادبیات کلاسیک و مدرن به دانش‌آموزان ارائه می‌شود. معلمان مربوطه نیز در دوره دانشگاهی خود چهار دوره اجباری را می‌گذرانند که شامل محتوا و منابع آموزشی متنوع است و صدور گواهینامه معلمان منوط به ارزیابی صلاحیت‌های حرفه‌ای آن‌ها در توسعه مهارت‌های میان‌رشته‌ای سواد خواندن، مهارت‌های منطقی و توانایی حل مشکلات است. در جدول ۴ نیز در هنگ‌کنگ چین، زبان انگلیسی و چینی به عنوان زبان‌های رسمی، از وضعیت برابری برخوردارند. ساختار آموزشی هنگ‌کنگ نیز غیر متمرکز است که منجر به واگذاری اختیار به مدارس و توسعه برنامه درسی شده است. آموزش پیش‌دبستانی از سنین ۳ سالگی به صورت رایگان و با دادن یارانه از سوی دولت به مهد کودک‌ها آغاز می‌شود. تعداد دانش‌آموزان در هر کلاس ۱۸

نفر است که از سال ۲۰۱۵ تأسیس مدارس بین‌المللی نیز گسترش یافته است. اهداف اصلی آموزش خواندن، تأکید بر یادگیری مادام‌العمر دارد و از استراتژی‌های آموزشی به منظور تقویت علائق و عادات خواندن دانش‌آموزان و ارتقای فرهنگ کتابخوانی استفاده می‌کند. اجرای طرح ابتکاری «خواندن در سراسر برنامه درسی» به دنبال گسترش خواندن در حوزه‌های مختلف دانش از قبیل آموزش زبان انگلیسی، آموزش ریاضی، فناوری و تربیت بدنی است و منابع آموزشی لازم را با در دسترس قرار دادن مواد خواندنی با کیفیت در مدارس و کتابخانه‌های عمومی برای جذب دانش‌آموزان به خواندن مشتاقانه در مدرسه و خانه فراهم کرده است. استفاده از نرم‌افزارهای آموزشی همراه با دسترسی به وبسایت شهر آموزشی هنگ‌کنگ که یک سرویس خواندن برخط است در سطح مدارس به منظور غنی‌سازی فرهنگ خواندن طراحی و اجرا شده است. طراحی بسته آموزشی ویژه دانش‌آموزان غیر چینی و شناسایی زودهنگام دانش‌آموزان دارای مشکلات خواندن، استفاده از داستان‌های مشهور برای آموزش زبان چینی و ترویج فرهنگ کتابخوانی از مهد کودک تا بزرگسالی و تشکیل کارگروه خواندن با حضور نمایندگان کلیه ارگان‌های اصلی آموزش در کشور از اقدامات مؤثر هنگ‌کنگ بوده است.

#### مرحله ۴. همجواری

در مرحله همجواری به منظور ایجاد چهارچوبی برای مقایسه و تفاوت‌ها، چهار کشور مورد پژوهش براساس عامل‌های استخراجی در جدول ۵ طبقه‌بندی و در کنار هم قرار گرفتند.

جدول ۵. عوامل فرضی مؤثر بر توسعه سواد خواندن

| ایران  | هنگ‌کنگ    | فدراسیون روسیه | سنگاپور    | عامل‌ها   |
|--|------------|----------------|------------|---|
| صرفاً در قانون اساسی اشاره شده در عمل در سطح مدارس فقط زبان فارسی معیار مدنظر است. | *          | *              | *          | ۱. توجه به زبان مادری و دو‌زبانگی در سیستم آموزشی |
| متمرکز   | غیر متمرکز | غیر متمرکز     | غیر متمرکز | ۲. نوع ساختار آموزشی                              |
| *  | *          | *              | *          | ۳. اهداف آموزشی متنوع                             |

| عامل‌ها  | سنگاپور  | فدراسیون روسیه   | هنگ‌کنگ  | ایران   |
|--|--|--|--|---|
| ۴. آموزش معلمان  | *  | *  | *  | فارغ‌التحصیلان دانشگاهی و بی‌توجه به مهارت‌های عملی |
| ۵. مواد آموزشی و فناوری قابل دسترس   | *  | *  | *  | محدود   |
| ۶. شناسایی زودرس دانش‌آموزان دارای مشکلات خواندن                               | *  | *  | *  | صرفاً در اول ابتدایی آزمایش تشخیصی صورت می‌گیرد.    |
| ۷. داشتن طرح‌ها و ابتکارات ویژه خواندن   | طرح‌های «مدارس متفکر یادگیری ملی»، «خواندن و مدرسه»، «جنبش ملی خواندن» | برنامه بین‌رشته‌ای «توسعه سواد خواندن از طریق معنای همه موضوعات»، «کار با متن» | اجرای طرح «خواندن در سراسر برنامه درسی»، «پروژه توسعه مدرسه»، «خواندن برای یادگیری»، «طراحی وب‌سایت، طراحی بسته آموزشی ویژه فراگیران غیر چینی» | به طرح ابتکاری خاصی اشاره نشده است.                 |
| ۸. توزیع برابر منابع آموزشی  | *  | *  | *  | اشاره نشده است.                                     |
| ۹. ارزشیابی مستمر و جامع به منظور بهبود مدارس                                  | *  | *  | *  | اشاره نشده است.                                     |
| ۱۰. آموزش پیش‌دبستانی هدفمند و رایگان  | *  | *  | *  | اشاره نشده است.                                     |
| ۱۱. منابع مالی وسیع و کافی   | *  | *  | *  | اشاره نشده است.                                     |
| ۱۲. همکاری و مشارکت همگانی دیگر ارگان‌ها در بحث توسعه فرهنگ خواندن و کتابخوانی | *  | *  | *  | اشاره نشده است.                                     |
| ۱۳. ظرفیت کلاس‌ها  | کمتر از ۲۵ نفر   | کمتر از ۲۵ نفر   | ۱۸ نفر   | بالای ۳۰ نفر  |
| ۱۴. زمان آموزش مربوط به خواندن   | *  | *  | *  | محدود   |

\* توجه به عامل



## مرحله ۵. مقایسه

در مرحله مقایسه، مسئله تحقیق با توجه جزئیات در زمینه شباهت و تفاوت‌ها و دادن پاسخ به سئوالات تحقیق بررسی و مقایسه می‌شوند. همانطور که در جدول ۵ بیان شد از ۱۴ عامل استخراجی تأثیرگذار بر توسعه سواد خواندن، با یک نگاه اجمالی می‌توان نقاط مشترک و مشابهت ایران را با سه کشور تراز اول صرفاً داشتن اهداف متنوع آموزشی عنوان کرد. اما هدفی که منتج به نتیجه نشود و فقط بر کاغذ بماند، یک زنگ هشدار برای نظام آموزشی محسوب می‌شود و باید برای رسیدن به اهداف تعیین شده، گام‌های عملی طراحی و اقدام کرد. در زمینه تفاوت‌ها نیز وجود سیستم آموزشی غیر متمرکز، تعداد محدود دانش‌آموزان در کلاس درس، اختصاص دادن زمان بیشتر به خواندن، توسعه صلاحیت‌های حرفه‌ای معلمان و داشتن دانش عملی آن، شناسایی زود هنگام دانش‌آموزان دارای اختلالات خواندن، همکاری ارگان‌ها و سازمان‌های دیگر در زمینه توسعه فرهنگ خواندن، توجه به آموزش پیش‌دبستانی و طراحی و اجرای طرح‌های ویژه توسعه سواد خواندن به عنوان عوامل تفاوت سه کشور برتر با ایران محسوب می‌شود.

## بحث و نتیجه‌گیری

هدف از انجام دادن این تحقیق مقایسه تطبیقی وضعیت سواد خواندن در آزمون پرلز بین کشورهای ایران، سنگاپور، فدراسیون روسیه، هنگ‌کنگ چین در سال ۲۰۱۶ بود. بدین منظور از طریق روش تحقیق مطالعه تطبیقی بردی، مراحل توصیف، تفسیر، همجواری و مقایسه انجام و عواملی که بر عملکرد ضعیف دانش‌آموزان در این آزمون بین‌المللی تأثیر مستقیم و غیر مستقیم دارند به گونه‌ای مشخص شد که به شرح ذیل است:

بی‌توجهی به زبان مادری و دوزبانگی و وجود ساختار آموزشی متمرکز در سیستم آموزشی ایران باعث شده است که آموزش و پرورش ایران به همه کودکان ایرانی، اعم از اینکه زبان مادریشان فارسی یا غیر فارسی باشد، برخورد زبانی یکسانی داشته باشد. در نظام آموزش عمومی ایران فرض بر آن است که همه کودکان، در سال‌های پیش از دبستان مهارت‌های کلامی زبان فارسی را کسب کرده‌اند و تولید و درک شفاهی آن را به‌خوبی می‌دانند، غافل از اینکه تعلیم‌گیرندگان این رده سنی

را افرادی تشکیل می‌دهند که توانایی‌های زبانی‌شان در زبان رسمی متفاوت است و هر گروه نیازمند برنامه‌ریزی و شیوه آموزشی خاص خود است (محمملو، ۱۳۹۱).

از سوی دیگر، نحوه استخدام و به‌کارگیری معلمان و مربیان از دوره پیش‌دبستانی و دبستان براساس مدارک دانشگاهی و بی‌توجهی به مهارت‌های عملی آن‌ها در عدم توسعه سواد خواندن نیز بی‌تأثیر نخواهد بود. چرا که معلمانی که درک درستی از فرایند آموزش خواندن دارند و در موقعیتی هستند که از همه روش‌ها و رویکردهای برنامه نظام‌یافته استفاده می‌کنند، موفق‌ترند (مرعشی و حدود، ۱۳۸۹). فلاح، احمدی و رضازاده شیراز (۱۳۸۹) نیز در تحقیق خود به این نتیجه رسیدند که مربیان دوره پیش‌دبستانی از صلاحیت‌های حرفه‌ای لازم برخوردار نیستند و در تعلیم و تربیت کودکان این دوره با مشکلاتی مواجهند. یافته‌های حاصل از این پژوهش با نتایج برخی مطالعات از جمله باقری (۱۳۸۶)، کریمی و نیکنامی (۱۳۸۸)، و رحمتی (۱۳۸۸) همخوانی دارد.

علاوه بر این، کمبود منابع آموزشی، عدم دسترسی بعضی از مدارس به فناوری و تکنولوژی آموزشی، نیز به عنوان نقاط ضعف بعدی مطرح است. شکاری، محمدی خشویی و محمدی (۱۳۹۶) نیز در تحقیق خود دریافتند که بین استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی و کیفیت فعالیت‌های آموزشی دبیران از نظر آماری رابطه معناداری وجود دارد و به‌کارگیری از رایانه بیشترین اثر را بر کیفیت آموزشی دبیران دارد.

شناسایی دیرنگام دانش‌آموزان دارای مشکلات خواندن و عدم پشتیبانی لازم از آن‌ها، نبود برنامه‌های آموزشی با کیفیت پیش‌دبستانی و رایگان‌نبودن آن، منابع مالی محدود و عدم همکاری جدی دیگر ارگان‌ها در توسعه سواد و فرهنگ خواندن، ظرفیت بالای کلاس‌ها که گاهی از مرز ۴۰ نفر نیز می‌گذرد و وجود تعطیلات زیاد در تقویم آموزشی و اختصاص زمان اندک به بحث خواندن در سیستم آموزشی دوره ابتدایی ایران به عنوان نقاط ضعف دیگر در این تحقیق محرز شد، که باید مسئولان و ذی‌نفعان آموزشی اقدامات لازم را به منظور رفع آن‌ها انجام دهند.

❖ با توجه به اطلاعات به‌دست‌آمده از این پژوهش راهکارهای زیر پیشنهاد می‌شود:

- با توجه به اصل ۱۵ قانون اساسی به زبان مادری در سیستم آموزشی توجه شود.
- دوره پیش‌دبستانی به صورت جدی و با برنامه آموزشی استاندارد طراحی شود و آموزش‌های

- لازم به دانش آموزان دوزبانه داده شود تا در دوره دبستان با مشکل آموزشی، کاهش اعتماد به نفس، اختلالات یادگیری و غیره مواجه نشوند.
- زمان ورود به دوره پیش دبستانی مشابه کشورهای برتر از سن سه سالگی مد نظر قرار گیرد و همزمان توجه به یادگیری زبان انگلیسی به عنوان یک زبان بین المللی که زبان اصلی آزمون پرلز نیز می باشد، مورد توجه قرار گیرد.
- کتاب های بخوانیم دوره ابتدایی بازنگری جدی شود و در تدوین محتوا به سطوح بالاتر شناختی بلوم از جمله تقویت قدرت استنباط، تجزیه و تحلیل، تفسیر و ارزیابی نیز پرداخته شود و در انتخاب مطالب به داستان های مشهور قدیمی با متن های طولانی در نظر گرفته شود.
- منابع آموزشی لازم از قبیل کتابخانه های کلاسی، تجهیز کلاس های درس به فناوری اطلاعات، منابع سمعی و بصری در دستور کار دولت قرار گیرد و ارتباط مدرسه با والدین مستحکم تر شود و فرهنگ مطالعه و کتابخوانی در نهاد خانواده از طریق رسانه ها و جلسات انجمن و اولیا مد نظر قرار گیرد.
- در استخدام و گزینش معلمان به تناسب رشته تحصیلی با دروس مرتبط با تدریس توجه شود و دوره های آموزشی ضمن خدمت کاربردی و متناسب با نیاز معلمان برگزار شود.
- در سیستم ارزشیابی یادگیری خواندن تجدید نظر شود و با هدف تأکید بر لایه های عمیق تر یادگیری خواندن (استنباط، استنتاج، قضاوت و ارزیابی عناصر به کار رفته در متون خواندن) توجه شود.
- شرایط دسترسی دانش آموزان به کتاب های مورد علاقه آنها فراهم شود.
- مسابقات جذاب به قصد درگیر کردن دانش آموزان با کتاب و کتابخوانی برگزار شود.
- آموزش مهارت های حل مسئله، تفکر انتقادی، پرسشگری، ارزیابی و قضاوت در دانش آموزان به ویژه خواندن متون و درک مطلب توجه شود.
- برگزاری نشست های کارشناسی برای بررسی و ارزیابی برنامه های درسی خواندن به طور متوالی و هدفمند متناسب با اهداف از پیش تعیین شده صورت گیرد.

- تهیه برنامه‌های ویژه برای کودکان پیش‌دبستانی با هدف توسعه فرهنگ قصه‌گویی برای تقویت مهارت‌های شنیداری درک مطلب و بازگویی مفاهیم و کمک‌گیری از صدا سیما برای تقویت بیشتر زبان فارسی.
- دوره‌های آموزش تخصصی با هدف ارتقای صلاحیت‌های حرفه‌ای در فرایند یاددهی - یادگیری برای معلمان همراه با انتشار مجلات تخصصی برگزار شود.
- ساعات آموزشی خواندن در مدارس بیشتر شود.
- نسبت دانش‌آموز به معلمان در کلاس‌های ایران از ۴۵ نفر به ۲۵ نفر کاهش یابد.
- رویکرد و ساختار آموزشی از متمرکز به سمت نیمه‌متمرکز و غیر متمرکز حرکت کند تا تفاوت‌های منطقه‌ای بدین وسیله در نظر گرفته شود.
- استراتژی‌های آموزشی به منظور تقویت مهارت خواندن و فراشناخت در دانش‌آموزان تدوین شود.
- فرهنگ عامیانه و فولکور، ادبیات کلاسیک و مدرن در متون درسی دانش‌آموزان گنجانده شود.
- دبیران تخصصی در سطح دانشگاهی تربیت شوند.
- بودجه و حمایت‌های مالی بیشتری در اختیار آموزش قرار داده شود و به گونه‌ای بخشی از هزینه‌های آموزش توسط دستگاه‌های دیگر از قبیل شهرداری‌ها و وزارت دفاع تأمین شود.
- تکالیف شب به صورت کارشناسی شده در سطح مدارس اجرا شود.
- فرهنگ و ارزش مطالعه و خواندن در بنیاد خانواده‌ها تقویت شود و بچه‌ها از پخته‌خواری به سمت تلاش و عشق و علاقه درونی سوق داده شود.
- راهنمای معلمان بازنگری شود و راهکارها و راهبردهای آموزشی با تأکید بر نقش بازی مورد توجه قرار گیرد.
- الگوگیری از طرح‌های اجرایی «خواندن و مدرسه»، «جنبش ملی خواندن» در سنگاپور، «خواندن، کار با متن» در روسیه، و «طراحی وب‌سایت شهر آموزشی» و «تأسیس کارگروه خواندن» در هنگ‌کنگ صورت گیرد.

## منابع

- استادی، مرجان (۱۳۹۵). بررسی مهارت خواندن در دانش‌آموزان دوره ابتدایی کاشان به استناد آزمون پرلز. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته تاریخ و فلسفه آموزش و پرورش، دانشگاه قم.
- باقری، علی (۱۳۸۶). بررسی میزان آشنایی مربیان پیش از دبستان از نیازهای آموزشی کودکان پیش‌دبستانی استان ایلام. ایلام: شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش.
- برزو، سیدرضا، عشوندی، خدایار، چراغی، فاطمه، و موید، ملیحه‌السادات (۱۳۹۵). مقایسه تطبیقی نظام آموزشی و برنامه درسی در دوره دکتری پرستاری ایران و مدرسه پرستاری جان‌هاپکینز. راهبردهای آموزش در علوم پزشکی، ۹(۳)، ۲۰۵-۱۹۴.
- تقیان، حسن، خدایی، ابراهیم، بازرگان، عباس، مقدم‌زاده، علی، و کبیری، مسعود (۱۳۹۷). ساخت آزمون خواندن برای دانش‌آموزان پایه ششم ابتدایی با استفاده از انگاره سنجش شناختی تشخیصی. پژوهش‌نامه آموزش زبان فارسی به غیر فارسی‌زبانان، ۷(۱)، ۳۰-۳.
- خراشادی‌زاده، فاطمه، و کریمی موتقی، حسین (۱۳۹۶). مقایسه تطبیقی نحوه اجرای استراتژی نظام‌دبوندن در برنامه درسی کارشناسی پرستاری کشورهای آمریکا، کانادا و استرالیا و ارائه راهکارهای پیشنهادی در برنامه درسی پرستاری ایران. مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی یزد، ۱۲(۱ و ۲)، ۱۲-۲.
- دانای طوسی، مریم (۱۳۹۰). آموزش خواندن در برنامه درسی زبان ملی برای دوره ابتدایی: شواهدی از کشورهای آمریکا، انگستان، سنگاپور و ایران. مجله مطالعات برنامه درسی ایران، ۶(۲۱)، ۴۲-۱۱.
- رحمتی، مریم (۱۳۸۹). نیازسنجی آموزشی مربیان دوره پیش از دبستان از دیدگاه خودشان. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، تهران، دانشگاه شهید بهشتی تهران.
- سلسبیلی، نادر (۱۳۸۹). ارزیابی برنامه درسی طراحی شده، تدوین شده و اجراشده فارسی دوره ابتدایی (بخوانیم و بنویسیم): براساس معیار توجه به کل‌نگری در آموزش توانایی‌های زبانی. نوآوری‌های آموزشی، ۳۳(۹)، ۴۰-۲.
- شکاری، عباس، محمدی خشویی، زهرا، و محمدی، بهادر (۱۳۹۶). تأثیر استفاده از فناوری‌های نوین آموزشی بر کیفیت فعالیت‌های آموزشی دبیران. مجله پژوهش در برنامه‌ریزی درسی، ۱۳(۲)، ۷۴-۸۳.

- صالحی، محمد، نیاز آذری، کیومرث، و معتمدی تلاوکی، محمد تقی (۱۳۸۸)، تأثیر روش های فعالی تدریس بر پیشرفت سواد خواندن دانش آموزان پایه های چهارم و پنجم ابتدایی استان مازندران. *نوآوری های آموزشی*، ۳۲(۸)، ۹۷-۶۰.
- فلاح، عاطفه، احمدی، پروین، و رضازاده شیراز، فاطمه بیگم (۱۳۹۴). شناسایی صلاحیت های حرفه ای مربیان دوره پیش دبستانی. *پژوهش های آموزش و یادگیری (دانشور رفتار)*، ۲۲(۶)، ۱۸۰-۱۶۵.
- کبیری، مسعود، کریمی، عبدالعظیم، و بخشعلی زاده، شهرناز (۱۳۹۶). *یافته های مطالعه پرنز ۲۰۱۶*، پژوهشگاه مطالعات آموزش و پرورش. تهران: نشر مدرسه.
- کریمی، فریبا، و نیکنومی، مصطفی (۱۳۸۸). بررسی صلاحیت های حرفه ای معلمان آموزش عمومی و ارائه چارچوب ادراکی مناسب. *دانش و پژوهش در علوم تربیتی - برنامه ریزی درسی*، ۲۳، ۲۲-۱.
- مبارک قمصری، ریحانه (۱۳۹۵). *مقایسه عوامل مؤثر بر عملکرد سواد خواندن دانش آموزان پایه چهارم براساس داده های پرنز ۲۰۱۱ در کشورهای ایران و هنگ کنگ با استفاده از مدل چندسطحی*. پایان نامه کارشناسی ارشد، گرایش آموزش و پرورش ابتدایی، دانشگاه علامه طباطبایی.
- محمودلو، خدیجه (۱۳۹۱). *بررسی مشکلات زبانی و غیر زبانی کودکان آذری پایه اول و دوم ابتدایی شهرستان خوی*. پایان نامه کارشناسی ارشد رشته برنامه ریزی درسی، دانشگاه الزهرا تهران، دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی.
- مرعشی، سیدعلی اکبر، و حدوت، سیروس (۱۳۸۹). *آموزش خواندن*. تهران: نشر مدرسه.
- معدن دار آرنی، عباس (۱۳۹۵). *مطالعات تطبیقی در آموزش و پرورش: کاربردهای جدید تحقیق. خانواده و پژوهش*، ۲۷، ۹۰-۶۹.
- مکارم، عباس، عمادزاده، علی، امیرچقماقی، مریم، صراف شیرازی، علیرضا، و مسنن مظفری، پگاه (۱۳۹۶). *بررسی تطبیقی نظام آموزش مداوم داندانپزشکی در ایران با برخی کشورهای جهان*. *مجله دانشکده داندانپزشکی مشهد*، ۴۱(۴)، ۳۴۹-۳۳۹.

Mullis, I. V. S., Martin, M. O., Goh, S., & Prendergast, C. (Eds.). (2017). *PIRLS 2016 encyclopedia: Education policy and curriculum in reading*. Retrieved from Boston College, TIMSS & PIRLS International Study Center website: <https://timssandpirls.bc.edu/pirls2016/encyclopedia>.